Jaarverslag 2020

Museum Villa Mondriaan

De thuisbasis van de jonge Mondriaan

Inhoudsopgave

MISSIE

VISIE 4

MISSIE 4

Kernwaarden 5

- Laagdrempelig 5
- Dynamisch 5
- Talentvol 5
- Betrokken 5

Voorwoord 6

Bestuursverslag 7

Corona 12

Website 13

Een Bijzonder Gewoon Café 13

Begroting 2021 14

Kunst 15

- Collectie 16
- Digitale collectie 16
- Horizon 17

Verdieping en evenementen 18

- Uitgangspunt 18
- Activiteiten 18

Partners 21

- Gemeente Winterswijk 21
- Lokale en regionale partners 21
- Vriendenkring 21
- Bruikleengevers 21

Media 22

Bezoekers 22

Missie

VISIE

Museum Villa Mondriaan staat voor jong talent, van de jonge Piet Mondriaan tot de vernieuwers van vandaag.

MISSIE

Museum Villa Mondriaan is de thuisbasis van de jonge Piet Mondriaan. In zijn ouderlijk huis en de aangrenzende panden vertelt Villa Mondriaan hoe de grootmeester van de moderne kunst zijn eerste stappen op het kunstenaarspad heeft gezet, aan de hand van zijn vroege werk en het werk van zijn leermeesters. In lijn met de vernieuwingsdrang van Mondriaan toont Villa Mondriaan ook hedendaagse pioniers en jonge talenten naast Mondriaan. Museum Villa Mondriaan staat voor de ontwikkeling van talent in alle facetten van het museum, van Mondriaan tot morgen.

Kernwaarden

Laagdrempelig
Kunst is voor iedereen en heeft voor iedereen betekenis. In Museum Villa Mondriaan kunnen zowel jong als oud, zowel kunstkenners en kunstliefhebbers als kunstontdekkers kennismaken met kunst en hun kennis verdiepen.

Dynamisch
Weinig kunstenaars hebben zo'n radicale vernieuwing doorgevoerd als Mondriaan. Villa Mondriaan staat voor vernieuwing en laat nieuwe stemmen aan het woord in iedere laag van de organisatie. Van de tentoonstellingen tot het kantoor en het café; overal krijgt jong talent de kans zich te ontwikkelen.

Talentvol
Het museum heeft zich ten doel gesteld dat ieder kind dat opgroeit in de Achterhoek (en Winterswijk in het bijzonder) kennis maakt met het erfgoed van Piet Mondriaan. Wat een kunstenaar succesvol maakt hangt af van meerdere factoren. Aan de hand van verschillende projecten geeft Museum Villa Mondriaan ieder kind dat in de Achterhoek opgroeit, het besef dat 'gewoon een jongen uit de Achterhoek' door het volgen van zijn talent groot is geworden. Durf te dromen en volg je ambitie.

Betrokken
Het museum werkt nauw samen met lokale culturele initiatieven, instellingen en bedrijven om de ontwikkeling van Mondriaan in geografische context vast te leggen. Door middel van een wandel- en fietstocht langs de plekken die Mondriaan heeft vastgelegd, wordt de kennis over de jonge kunstenaar verkend en verankerd in Winterswijk. Ook laat het museum mensen met verschillende culturele achtergronden kennis maken met het Nederlands erfgoed door het verhaal van Mondriaan zo toegankelijk mogelijk te maken.

Voorwoord

1 januari 2020 leek de start van het meest succesvolle jaar voor het museum. Nog nooit eerder heeft museum Villa Mondriaan in januari en februari zoveel bezoekers mogen ontvangen. Na een jaar vol grote veranderingen in 2019, kon in 2020 de rode loper uit voor de bezoeker. Zo leek het te gaan, maar aan het eind van 2020 was het museum gesloten en is in het voorjaar van 2021 alleen voorzichtig zicht op heropening van de culturele sector.

Er zijn zoveel clichés over het coronavirus, dat de clichés benoemen al een cliché is. De korte samenvatting is dat het museum opeens moest schakelen naar een nieuwe vorm. Een uitdaging die ons ook nieuwe inzichten heeft gebracht. De plotse stilstand bracht ons in eerste instantie terug naar de basis. Wat is immers een museum zonder museumzalen? Meer dan ooit weten we dat de wanden met kunstwerken de basis zijn van het museum, maar niet het geheel. Onze missie is het vertellen van het verhaal van de jonge Mondriaan en dat te verbinden met de vernieuwers van vandaag. Dat kan rechtstreeks door de kunstwerken op zaal, maar ook op zoveel meer plekken.

Gelukkig was in 2019 ook de omslag naar onze andere museumzalen ingezet. Online hebben we uitgepakt en verdieping gegeven aan de tentoonstellingen en het verhaal van Mondriaan. Zo hebben we voor alle kinderen die nu niet meer met hun klas op bezoek konden komen Mondriaan Mini's gemaakt, waar ze met huis-tuin-en-keuken materialen toch een workshop kunnen volgen. Voor de vrienden van het museum hebben we verschillende studiobezoeken gefilmd, om alvast verdieping te geven aan de beleving op zaal.

Onze grootste tentoonstellingszaal is echter niet online, maar net buiten het museum. Na twee jaar vooronderzoek door kunstenaar Vic Hulshof werd in de zomer van 2020 de Mondriaan Fietstocht gelanceerd. Piet Mondriaan maakte 65 kunstwerken in de omgeving van Winterswijk, met het uitzetten van de fietsroute staan de schilderijen van Mondriaan weer terug in het landschap. Zo is het museum in een jaar waar we gedwongen dicht waren juist veel opener geworden.

Dit was niet mogelijk geweest zonder de inzet van veel verschillende betrokkenen, waaronder onze vrijwilligers, de junior-directeuren, het bestuur, de directeur en conservatoren van het Kunstmuseum Den Haag, onze adviseur Wim van Krimpen en de vriendenkring en haar dagelijks bestuur. Ik wil hen allen hartelijk bedanken voor hun inzet in 2020.

Charlotte Rixten

Directeur Museum Villa Mondriaan

Bestuursverslag

Start

Het bestuur van het Museum Villa Mondriaan begon in januari aan een jaar vol mooie verwachtingen. In het jaar daaraan voorafgaand was hard gewerkt om een aantal organisatorische verbeteringen te realiseren: met een vernieuwde website, een gezonde financiële basis, het lidmaatschap van de Museumvereniging en de voorbereiding van de invoering van de Museumkaart per 1 januari. Daarmee waren een aantal voorwaarden geschapen om in het jaar 2020 nog beter naar buiten te kunnen treden. Dit zou in combinatie met aansprekende tentoonstellingen en een ambitieus educatieprogramma moeten leiden tot vergroting van het publieksbereik.

Corona

De start was inderdaad veelbelovend! Nog niet eerder kwamen in de maanden januari en februari zoveel bezoekers naar het museum in Winterswijk. Op 6 maart vond de opening van een drietal bijzondere tentoonstellingen plaats van vooraanstaande hedendaagse kunstenaars in relatie met het vroege werk van Piet Mondriaan. Het gezamenlijke motto was 'Horizon'.

Tijdens de feestelijke opening gold voor het eerst dat rekening gehouden moest worden met het gevaar van besmetting door het Coronavirus. Er werden nauwelijks nog handen geschud. Mondkapjes waren nog niet voorhanden. De anderhalve meter afstand werd nog niet door iedereen bewaard. We stonden, zonder het te beseffen, aan de vooravond van een ongekende situatie, die grote gevolgen had voor de samenleving. Eén week later kondigde de regering strenge maatregelen af, die onder meer inhielden dat alle musea gesloten moesten worden. De tentoonstellingen waren 'even' niet voor het publiek toegankelijk.

Aanpassingen

Voor directie, junior-directeuren, beheerders en vrijwilligers brak plotseling een periode aan met veel onzekerheid, weinig perspectief en een geheel nieuwe uitdaging om de continuïteit van het museum te verzekeren. Het bestuur heeft veel waardering voor de wijze waarop de organisatie onder leiding van de directeur, Charlotte Rixten, om is gegaan met deze situatie. Met veel creativiteit, improvisatie, flexibiliteit en incasseringsvermogen is het museum in staat gebleken in te spelen op de telkens veranderende eisen van de overheid en het maximaal benutten van geboden mogelijkheden om 'toch nog iets' voor ons publiek te kunnen betekenen via de website, nieuwsbrief e.d.

Steunmaatregelen

Op geen enkel moment is de Villa in financiële nood gekomen, dankzij behoedzaam financieel management, door het benutten van alle mogelijke steunmaatregelen en door het tentoonstellingsprogramma aan te passen. Per saldo werd een klein overschot gerealiseerd.

Het bestuur is dankbaar voor de extra financiële steun van de gemeente Winterswijk, de provincie Gelderland, het Rijk, de Museumverenging en het Mondriaanfonds.

Begroting

Omdat er veel onzekerheid was over het vervolg kon het bestuur geen gewone begroting vaststellen voor het volgend jaar. Er werd een 'best case' scenario en een 'worst case' scenario beschreven en aan het gemeentebestuur voorgelegd in de subsidieaanvraag, die bij het gemeentebestuur werd geaccordeerd. Aan het einde van het jaar is een richtbegroting opgesteld die als basis voor 2021 dient.

Continuïteit

Onontkoombaar was dat het bestuur zich intensief bezig heeft gehouden met de financiële situatie, waarin het museum onvoorzien kwam te verkeren. Gelukkig heeft het bestuur vast kunnen stellen dat de financiële bakens tijdig werden verzet. De tentoonstellingen die in maart van start gingen, werden geprolongeerd naar maart 2021. Dat was mogelijk door de welwillende medewerking van de exposanten en bruikleengevers. Daarmee kon veel geld worden bespaard en kon de directie zich wijden aan de nieuwe uitdagingen van de actualiteit.

Openstelling

Tussen 1 juni en 16 december mochten de musea – met een onderbreking van twee weken in november – onder voorwaarden weer open. De nodige aanpassingen in openingstijden, hygiëne en interne routering zijn gerealiseerd. Relatief veel bezoekers kwamen naar het museum om de tentoonstellingen alsnog te komen bekijken. De reacties waren erg positief. Helaas was deze openstelling van korte duur.

In december werd een tweede 'lockdown' afgekondigd, die in het verslagjaar niet meer is opgeheven. Opnieuw verdwenen de tentoonstellingen achter dichte deuren.

Gemeente Winterswijk

Cultuurwethouder Wim Aalderink trad in februari terug. Bestuur en directie zijn hem veel dank verschuldigd voor de prettige contacten en de manier waarop hij Villa Mondriaan steeds heeft gesteund. Hij werd opgevolgd door wethouder Henk Jan Tannemaat. Met hem én zijn ambtelijke ondersteuning zijn de contacten onveranderd hartelijk en constructief.

Aandachtspunten

Gelukkig heeft het bestuur ook aandacht kunnen besteden aan andere onderwerpen dan de Corona-maatregelen en de financiële impact daarvan. Zo was er voor het eerst expliciet aandacht voor het thema diversiteit en inclusie.

Het bestuur onderschrijft de Code Cultural Governance en de Code Diversiteit en Inclusie. Junior-directeur Sheila Reda verzorgde een inleiding in één van de bestuursvergaderingen. Het bestuur besloot dit aandachtspunt een integrale plaats te geven in het nieuwe Beleidsplan voor de jaren 2021-2025.

Beleidsplan

Er is een begin gemaakt met de contouren van het meerjarig Beleidsplan dat begin 2021 zal worden vastgesteld. Daarin wordt ook gepleit voor een tweede medewerker, voorlopig op projectbasis, die naast de directeur verantwoordelijk wordt voor belangrijke onderdelen van de bedrijfsvoering, zodat de directeur zich meer kan focussen op het artistieke beleid en de programmering op middellange termijn.

Naar buiten

Binnen de muren van de Villa konden wij vanwege de lockdown niet altijd publiek ontvangen. Een uitkomst was dat, na twee jaar onderzoek in en om Winterswijk een fietsroute is gecreëerd langs plekken waar de jonge Mondriaan heeft geschilderd. Onder leiding van de enthousiaste initiatiefnemer, Vic Hulshof, adviseur van het bestuur, ging op 1 juni een eerste peloton op pad. De eerste 750 routebeschrijvingen waren in een mum van tijd uitverkocht. De route genereerde veel publiciteit, ook in landelijke media.

Liefhebbers van landschap en kunst kunnen op de aangegeven plekken zien wat Mondriaan ook heeft gezien.

Toen het jaarlijkse dahlia-corso en volksfeest van Winterswijk werd afgelast, kon het publiek toch genieten van creaties van bloemen geïnspireerd op het werk van Mondriaan, die bij verschillende corso bouwlocaties als alternatieve corso optocht zijn uitgezet. Ook dat trok de aandacht van de media.

Bestuur

Het bestuur kwam zes keer bijeen: twee keer ‘live’ en vier keer werd met behulp van ‘Teams’ digitaal vergaderd. De commissie bedrijfsvoering, die de directeur met raad en raad terzijde staat en zo nodig bestuursvergaderingen voorbereidt, kwam drie keer bijeen.

De samenstelling van het bestuur is niet gewijzigd. Volgens het rooster van aftreden waren Tessa Baars, Hans Esmeijer en Leo Schenk aftredend. Gezien de beperkingen vanwege de coronamaatregelen is besloten deze leden te verzoeken nog een jaar aan te blijven.

Het bestuur heeft een profiel opgesteld, dat de basis vormt voor een gerichte werving van kandidaat-bestuursleden. Gelukkig kon Tessa Baars na een lange periode van afwezigheid wegens ziekte aan het eind van het jaar weer deelnemen aan de vergaderingen.

Accountant

Het bestuur benoemde het bureau Ecovis BonsenReuling te Lichtenvoorde als onze nieuwe accountant. Met de gemeente is overeengekomen, dat gezien de relatief hoge kosten voor onze organisatie van een accountantscontrole gericht op een goedkeurende verklaring, voortaan kan worden volstaan met een objectieve beoordeling van de accountant.

Dank

Op deze plaats wil ik graag onze dank laten blijken aan onze sponsoren, kring van vrienden, medewerkers, vrijwilligers, de heer Anjo Joldersma als onze meedenkende verhuurder en Wim van Krimpen, topadviseur van de directie. De Rabobank maakte de vernieuwing van de multimediaguides mogelijk. Het Roelvink Fonds droeg royaal bij aan de in 2021 te realiseren geveldecoratie om de ingang beter te markeren: de Museumpijl!

Volgend jaar

De hoge verwachtingen die wij hadden van het jaar 2020 konden slechts ten dele worden ingelost. Toch concludeert het bestuur dat gezien de moeilijke omstandigheden het Museum Villa Mondriaan naar beste kunnen heeft gepresteerd en de continuïteit niet in gevaar is gekomen. Het bestuur houdt daarom met een gerechtvaardigd optimisme hoop op een volgend jaar met meer mogelijkheden om het vroege werk van Piet Mondriaan aan een breed publiek te tonen in relatie met zijn tijdgenoten en hedendaagse kunst. Daarvoor is het museum immers bedoeld.

Namens het bestuur van de Stichting Museum Villa Mondriaan,

Hans Esmeijer

voorzitter

Het bestuur bestond op 31 december 2020 uit:

Tessa Baars, te Zeddam

Fons Catau, te Winterswijk, penningmeester

Hans Esmeijer, te Apeldoorn, voorzitter

Maaike Kool, te Millingen aan de Rijn, secretaris

Leo Schenk, te Rhenen

Yvonne Twisk, te Amsterdam

Vic Hulshof, te Winterswijk, adviserend lid voor het bestuur

Thijs van Beem, te Winterswijk, adviserend lid voor het bestuur

De heer Wim van Krimpen, te Amsterdam, medeoprichter van het museum en adviseur van de directie

De samenstelling van het Comité van Aanbeveling is in het verslagjaar 2020 ongewijzigd gebleven:

Wim van Ast	Oud-directeur Arco meubelfabriek
Stella Bosch-Mondriaan	Achternicht Piet Mondriaan
Maritte Braspenning	Adviseur PR en Media
Klaas Gubbels	Beeldend kunstenaar
Ester van de Haar	Directeur Gruitpoort Doetinchem
Michael Huijser	Directeur Scheepvaartmuseum
Willemijn Maas	Managementconsultancy en interim-management
Rien Nagel	Voormalig lid raad van bestuur Rabobank Nederland
Wim Pijbes	Oud-directeur Rijksmuseum Amsterdam
Wouke van Scherrenburg	Politiek verslaggeefster en journalist
Ella van Zanten	Art Professional Rabobank, Utrecht

Museum

Corona

In het bestuursverslag is al een samenvatting opgenomen van de vele gevolgen die corona heeft gehad voor het museum in 2020. Door tijdige bijsturing in het programma en de extra financiële steun van de gemeente Winterswijk, provincie Gelderland en het Mondriaan Fonds is het museum financieel niet in grote nood gekomen. Villa Mondriaan is daarnaast de gemeente Winterswijk in het bijzonder erkentelijk voor hun morele steun aan het museum. Dat de gemeente al vroeg in de eerste lockdown uitsprak dat zij het museum niet zou laten omvallen ten gevolge van corona gaf rust in de organisatie en vertrouwen in de toekomst.

Door de beperkte mogelijkheden om de tijdelijke tentoonstellingen aan het publiek te tonen is besloten de tentoonstellingen onder Horizon te verlengen naar maart 2022. Als de originele planning was doorgezet, zouden de tentoonstellingen *Horizon* en *Jong en Veelbelovend* en *Nocturnal* respectievelijk slechts 12 en 7 weken te zien zijn geweest voor publiek.

Al snel was duidelijk dat corona lang gevolgen zou hebben in de maatschappij. Ook in de planning van 2021 en 2022 is bewust flexibiliteit ingebouwd om snel aan te kunnen passen. Naar meer waar mogelijk en minder als het moet.

Website

In januari 2020 is de langverwachte nieuwe website van het museum gelanceerd. De website is vanaf de grond af geheel opnieuw ontworpen vanuit een nieuwe visie. De website is nu de museumvloer online, met uitgebreide aandacht voor tentoonstellingen, collectie en verdieping. De structuur is helder en overzichtelijk, waardoor hij voor iedere bezoeker makkelijk te navigeren is. De website is zo het begin van het bezoek aan het museum, met praktische informatie over de mogelijkheden in het museum en verdiepende informatie over de jonge Mondriaan en de kunst in het museum. De digitale collectie is hiervan de basis en wordt verderop in dit verslag uitgebreider behandeld.

Een Bijzonder Gewoon Café

In januari 2020 opende het Bijzonder Gewone Café in het museum. Het museumcafé is de eerste uitbreiding van Lunchcafé Bijzonder Gewoon aan de Bossesteeg in Winterswijk. Bij Bijzonder Gewoon krijgen mensen met een beperking de kans om zich te ontwikkelen tot echte horecatoppers. Zo krijgt nu dus niet alleen op zaal, in het atelier en de organisatie, maar ook in het café van het museum jong talent de kans zich te ontwikkelen.

Begroting 2021

De begroting voor 2021 is in mei 2020 opgesteld onder grote onzekerheid voor het komende jaar. Daarom is er toen gekozen om met twee begrotingen te werken, een best en worst case scenario. Onderstaande begroting is de werkbegroting die vervolgens in december 2020, op basis van de toen bekende gegevens, is opgesteld.

	BATEN		
1	Entreegelden	48.000	
2	Entreegelden museumkaarthouders	43.200	
3	Museumwinkel	12.500	
4	Verhuur zalen/arrangementen	2.000	
5	Lezingen, evenementen en cursussen	2.000	
6	Horeca	700	
7	Educatie en overige	4.000	
			112.400
8	Sponsoring	30.000	
9	Giften en fondsenwerving	140.000	
10	Vriendenkring	10.000	
11	Subsidie gemeente	107.900	
			287.900
			400.300
	LASTEN		
12	Salarissen	38.000	
13	Beheerders/coördinatoren	13.500	
14	Vrijwilligers	2.500	
15	Stages	6.500	
16	Overige personeelskosten	10.000	
			70.500
17	Gas/water/elektra	20.000	
18	Huur	125.000	
19	Verzekeringen	3.500	
20	Onderhoud/inventaris	15.000	
21	Kantoorkosten/automatisering	7.000	
22	Marketing en communicatie	25.000	
23	Wisselende tentoonstellingen	80.000	
24	Lezingen en evenementen	1.000	
25	Afschrijvingen materiële vaste activa	10.000	
26	Boekhouding en accountantscontrole	12.000	
27	Museumwinkel	9.000	
28	Horeca	7.500	
29	Vriendenkring	800	
30	Educatie	4.000	
31	Financiële baten/lasten en onvoorzien	10.000	
			329.800
			400.300
	EXPLOITATIERESULTAAT		0.00

Programma

Kunst

Collectie

Het museum heeft een unieke positie als de thuisbasis van de jonge Mondriaan. Dit betekent dat ook het collectiebeleid van het museum snel in grote lijnen is te definiëren. Het museum kijkt echter vooruit, verder dan (de vroege) Mondriaan, en dat heeft de afgelopen jaren haar sporen nagelaten in de collectie. De collectie van het museum groeit bewust langzaam. Villa Mondriaan heeft 5 deelcollecties: de vroege Mondriaan, de leermeesters van Mondriaan, de fotocollectie (afgeronde collectie), hedendaagse kunst en Jan Toorop. Deze laatste deelcollectie lijkt wellicht een vreemde eend in de bijt, maar de tentoonstelling *Toorop: tussen geloof en hoop* (voorjaar 2021) laat zien wat de band tussen Toorop, het museum en Winterswijk is.

Voor de opening van de Toorop tentoonstelling was er een andere aanwinst voor het museum. In samenhang met de tentoonstelling *Kleurkuieraar* dat een overzicht van Anne Feddema's werk van de laatste jaren toont, schonk Anne Feddema het werk *Bomenrij* aan het museum. Het werk doet in thematiek denken aan de bomenrijen aan het Gein geschilderd door Mondriaan. Het museum is dankbaar voor deze schenking, die de verbinding tussen Mondriaan en hedendaagse kunstenaars benadrukt in de collectie.

Digitale collectie

Bij de lancering van de nieuwe website werd ook de nieuwe online presentatie van de collectie gelanceerd. Hier heeft Villa Mondriaan een duidelijke keuze gemaakt tussen kwaliteit en kwantiteit. Objecten worden alleen toegevoegd aan de online collectie als ze *content-rich* zijn. Dit betekent de online collectie naast een hoogwaardige afbeelding van het werk en de feitelijke informatie ook verdiepende informatie geeft bij het werk. Onder het overkoepelende thema *De Jonge Mondriaan* is het uitgangspunt voor de website ontdekking en verdieping. De aanvullende pagina's zoals de tijdlijn geven extra context aan de bezoeker om geïnformeerd naar het werk van Mondriaan te kijken. De carrousel met werken laat bezoekers kennismaken met de verschillende werken van Mondriaan en hun verhaal, ter voorbereiding op een ontmoeting op zaal.

Naast de website zijn er echter nog twee belangrijke kanalen voor de online collectie en de verdieping van de ontmoeting op zaal. Alle drie de kanalen hebben een eigen karakter. De website is de voorbereiding op het bezoek aan het museum, door zowel praktische informatie als verdieping te bieden. De nieuwe guides die in 2021 gelanceerd worden zijn de gids op zaal tijdens het bezoek. De app Smartify dient ook als gids op zaal, maar de focus ligt op de bezoeker die niet makkelijk naar het museum kan komen en het museum vanuit huis beleeft. Smartify is een app waar meerdere musea in vertegenwoordigd zijn, waardoor ook gebruikers die Villa Mondriaan niet gericht zoeken met het museum in aanraking komen. Zo komen geografisch gezien de meeste online bezoekers van het museum op Smartify uit de Verenigde Staten. Normaal zouden zij het museum nooit

gekend hebben, maar leren het museum zo toch kennen als thuisbasis van Piet Mondriaan.

Horizon

Horizon opende op 5 maart 2020 en had uiteindelijk een primeur: het is de eerste tentoonstelling die een jaar is blijven staan. Ondanks de beperkingen hebben bijna 10.000 bezoekers de tentoonstellingen kunnen zien die onder Horizon waren verzameld. Horizon plaatste drie hedendaagse kunstenaars, Paul Kooiker, Rob Birza en Anne Feddema, en ontwerper Richard Hutten in één lijn met Piet Mondriaan. Het uitgangspunt was de verbeelding van de ruimte en de wereld op het platte vlak. Meer informatie over de tentoonstellingen is te vinden in het online archief.

Verdieping en evenementen

Uitgangspunt

Museum Villa Mondriaan heeft een helder uitgangspunt voor al zijn activiteiten. Op een laagdrempelige manier laat het museum iedereen kennismaken met het werk van Piet Mondriaan en gebruikt dat als startpunt om het eigen talent verder te ontwikkelen. In het bijzonder wil het museum dat ieder kind dat opgroeit in Winterswijk en de Achterhoek weet dat zij in één lijn staan met de grootmeester Piet Mondriaan, ooit ook 'maar een jongen uit de Achterhoek'. Kunsteducatie begint niet met jaartallen en feiten, maar met kijken, op de voet gevolgd door zélf doen. De verandering die in 2019 heeft plaatsgevonden is dat educatie niet meer los gezien wordt van de andere activiteiten van het museum. De intensiteit en duur van de activiteiten verschilt, maar ook een post op facebook kan op een laagdrempelige manier kennis over Mondriaan geven. Dit hernieuwde uitgangspunt houdt het museum gefocust in al haar uitingen en iedere interactie met het publiek.

Activiteiten

Als gevolg van de corona pandemie konden veel vaste activiteiten op de jaarkalender van Villa Mondriaan geen doorgang vinden. In het kader van een leven lang leren organiseert het museum normaal gesproken kunstgeschiedeniscursussen en workshops voor alle leeftijden. In het educatieprogramma van het museum kwam in maart 2020 een grote omslag. In eerste instantie werden veel bezoeken en activiteiten hoopvol uitgesteld, met daarnaast al snel een gratis beschikbaar digitaal aanbod om het thuisonderwijs voor kinderen te ondersteunen. In de zomer kon het museum de krachten bundelen met de Vereniging Volksfeesten Winterswijk, die ook noodgedwongen een andere invulling zochten van het jaarlijkse Dahlia Corso. Een door kinderen gemaakte routering en bloemenzee langs de bouwlocaties van de verschillende corsogroepen was zo in augustus door Winterswijk te zien.

De kunstgeschiedeniscursussen voor volwassenen met Maria Driessen zijn uitgesteld naar 2021, waar een mooie nieuwe samenwerking met de Koppelkerk is opgezet. Gelukkig konden enkele onderdelen van de 'Reis naar Abstractie', de vakoverstijgende doorlopende leerlijn met het Gerrit Komrij College, nog plaatsvinden voor maart. Taaldorp, waarbij Villa Mondriaan een dag geheel een Duits, Frans of Engels museum is, vond bijvoorbeeld plaats in de eerste helft van februari voor de geheel 3VWO van het Gerrit Komrij College.

De laatste activiteit voor de eerste lockdown was het feestweekend Piet is Jarig, het evenement dat ieder jaar rond 7 maart, de verjaardag van Piet Mondriaan, plaatsvindt. Hier viert Villa Mondriaan zowel Mondriaans verjaardag als de opening van de zomertentoonstelling en het begin van de uitgebreide zomeropeningstijden.

Naast de online activiteiten en de beperkte activiteiten op zaal was er in de zomer echter één groot moment voor het museum. De tentoonstellingsruimte is in augustus 2020 met

een veelvoud gegroeid. Na twee jaar vooronderzoek door kunstenaar Vic Hulshof is de fietstocht langs de plekken waar Piet Mondriaan heeft geschilderd, gepresenteerd. Verschillende landschappen en vergezichten geschilderd door Mondriaan worden met schilderijlijsten naast het landschap van vandaag gelegd. In totaal heeft Mondriaan 65 werken gemaakt in en rondom Winterswijk. Van de meeste werken is de exacte locatie niet gedocumenteerd, wat om veel lokale kennis vroeg in het vooronderzoek. Uiteindelijk is er voor gekozen om bij bepaalde werken, zoals het werk *Bos*, de lijst te plaatsen op een nu gelijkende plek, in plaats van de originele plek. De basis van de fietstocht is de beleving, om net als Mondriaan door het buitengebied van Winterswijk te fietsen en met de ogen van de kunstenaar naar het landschap te kijken.

De 'buitenzalen' waren een welkome aanvulling in de zomer waar veel weer mogelijk was, maar er nog maar beperkt plek was voor bezoekers op zaal. Ook met de vrienden van Villa Mondriaan is onder leiding van Vic Hulshof de fietstocht gefietst. Dit werd zo enthousiast ontvangen dat besloten is deze activiteit in 2021 te herhalen.

Bereik

Partners

Gemeente Winterswijk

De gemeente Winterswijk blijft een belangrijke partner voor Villa Mondriaan. We kunnen blijvend bouwen op steun van de wethouder kunst, cultuur en erfgoed (dhr. Aalderink opgevolgd door de dhr. Tannemaat) en de beleidsmedewerkers kunst en cultuur (dhr. Ansink en mevr. Roerdinkholder). Vanuit de beleidsnota Economie is daarnaast de Mondriaan-belevingsgroep opgezet om de beleving van Mondriaan blijvend in Winterswijk te vergroten. In samenwerking met de beleidsadviseur Economie (dhr. Roeterdink) wordt aandacht gegeven aan de Mondriaan beleving in het straatbeeld van Winterswijk en de citybranding.

Lokale en regionale partners

Daarnaast is de Sociale Dienst Oost Achterhoek een belangrijke partner van Villa Mondriaan. Door middel van goed contact met José Leemreize worden er in Villa Mondriaan een aantal werkervaringsplekken georganiseerd. Hierbij helpt Villa Mondriaan de cliënten van de Sociale Dienst aan werkervaring en/of re-integratie in het arbeidsproces, en helpt de Sociale Dienst het museum aan bekwame vrijwilligers.

Door de jaren heen zijn nog er veel andere lokale samenwerkingsverbanden ontstaan, zeker op het gebied van sponsoring in natura. Het museum kan rekenen op producten van onder meer Timmermans Bloemen, Plus Winterswijk, DLA, de Hema, bakkerij Ter Weme en tuinbedrijf Wenninkhof.

Vriendenkring

De samenstelling van het bestuur is sinds haar oprichting onveranderd gebleven met Thijs van Beem, Friederike de Raat, Bernadet Klein Gunnewiek en Pieter van der Laan als leden. Door hun actieve inzet is het aantal vrienden gegroeid en werd de 200ste vriend uiteindelijk begin 2020 verwelkomd. Belangrijk voor het museum is dat de vrienden het museum niet alleen financieel steunen, maar de trouwe supporters van het museum zijn. Dit komt onder andere naar voren in de vele activiteiten die het bestuur van de vriendenkring samen onderneemt. Het bestuur van de vriendenkring is samen met het museum uiterst creatief geweest om op nieuwe manieren toch de kunst met de vrienden te kunnen delen, door online evenementen en regelmatig contact via de nieuwsbrieven.

Bruikleengevers

Sinds de opening in 2013 heeft Villa Mondriaan drie voorname bruikleengevers die haar tentoonstellingen en vaste opstelling ondersteunen. Ten eerste is er de warme band met

het Kunstmuseum Den Haag dat een langdurig partnerschap heeft met Villa Mondriaan aangaande werken van de vroege Mondriaan en kennis over het oeuvre.

Daarnaast heeft het museum drie werken van Piet Mondriaan, tekeningen en olieverfschilderijen van Frits Mondriaan en zes lithografieën van Pieter Cornelis Mondriaan sr. in langdurig bruikleen van de Winterswijkse Vereniging het Museum. De samenwerking met Vereniging het Museum als lokale partner is zeer waardevol voor het museum en heeft in 2019 extra verdieping gekregen in het museumkwartet. Als laatste staat ook kunsthandel Simonis & Buunk het museum bij en geeft met regelmaat schilderijen in bruikleen aan het museum.

In 2020 waren de tijdelijke tentoonstellingen van het museum geheel gewijd aan vier hedendaagse kunstenaars. Zij hebben zich zonder meer genereus en flexibel opgesteld tijdens de aanpassingen en we zijn verheugd dat we hun werk voor langere tijd ten toon hebben kunnen stellen aan het publiek.

Media

Horizon trok de aandacht in verschillende landelijke bladen. Dankzij de tentoonstelling *Eggs and Rarities* had Paul Kooiker de primeur de eerste uitgelichte kunstenaar te zijn in de nieuwe NRC rubriek *Kunstwerk v/d week.* Al snel werd het nieuws gedomineerd door één groot onderwerp, maar erg fijn in deze tijd was de diepere verbinding met de lokale en regionale omroep. Hierdoor bleef Villa Mondriaan niet alleen zichtbaar in Winterswijk en Gelderland, maar konden we ook nog steeds verdieping bieden via tv en radio. Bijzonder in dat opzicht waren de opnames voor de documentaire met Klaas Gubbels in samenwerking met omroep Gelderland.

Bezoekers

Het museum was in 2020 tijdens een derde van zijn normale openingstijden gesloten. Een groot deel van de overige dagen was bezoek alleen beperkt mogelijk. In totaal had het museum in 2020 bijna 10.000 bezoekers. De begroting voor 2020 was gericht op 15.000 bezoekers, wat betekent dat het museum tijdens de openingstijden de verwachtingen waar heeft gemaakt. Dat het publiek tussen de beperkingen door nog steeds graag en in grote getale naar Villa Mondriaan komt stemt ons hoopvol voor de toekomst.

Museum
Villa Mondriaan
Winterswijk